

לפארקים ציבוריים, גינות ציבוריות ואף בפאתי בתי הספר השונים.

מגן שמעון ביטון, מנהל מד"א מרחב כרמל, עומד מקרוב זה מספר שנים על היקף התופעה שנמצאת במגמת עלייה, לרבות בקרב בני נוער, והנחה את צוותי מד"א לנהוג ברגישות רבה במקרים אלה ולדאוג לפנות את הנפגעים למעקב בבתי חולים. "שתיית אלכוהול טומנת כחובה סכנת רבות העלולות להוביל בזמן קצר למצבים מסכני חיים כגון: אובדן הכרה, חנק מהפרשות, איבוד חום גוף והתנהגות שעלולה להוביל לפגיעה פיזית בגוף". ביטון קורא לרשויות, גורמי החינוך וציבור ההורים לקיים רב שיח על הנושא ועל הסכנות הטמונות בשתיית אלכוהול ובכך לנסות ולהפחית את מספר האירועים אליהם מוזעקים צוותי מד"א.

ד"ר אנטולי קריינין, מנהל מחלקה פסיכיאטרית פעילה במרכז לבריאות הנפש בטירת הכרמל: "חשוב להבין, סמי הפיצוציות בהחלט גורמים ומובילים לאשפוז בעקבות התקפים פסיכויטיים ועלולים לעורר מחלות נפש רדומות. מהבחינה הזו הם משמשים כזרז של ממש. אני יכול לומר לך שאני בעצמי טיפלתי בכמה מקרים של בני נוער שהגיעו אלי לקליניקה הפרטית שלי. לא ניתן לקבוע חד משמעית כי שימוש בסמים האלה עלול להסתיים במוות כיוון שהדבר תלוי בהמון משתנים כמו לדוגמה מינון ואופן השימוש, אך עם זאת, לרוב המשתמשים השונים משלבים סוגי סמים שונים בליזוי של אלכוהול, צריכה שכזו עלולה להסתיים במוות. על מנת להילחם בתופעה הזו ולנסות ולמגר אותה כולנו חייבים לפעול יחד בכל הרבדים, החל במחוקקים בכנסת, דרך אנשי המקצוע, תקשורת, החינוך והמשטרה. חשוב להידיש כי חייבים לפנות אל אותם בני נוער בגובה העיניים – מבטון לבם שכן התנשאות מעליהם תגביר את הרצון להתנסות".

ד"ר אנטולי קוסוב, מנהל מחלקת נוער במרכז לבריאות הנפש טירת הכרמל: "אנחנו רואים עלייה במספר האשפוזים של בני הנוער שהשתמשו בסמי הפיצוציות. צריך להבין, זה גם עניין של מזל – מרכיבי הסמים האלה לא ברורים, ולרוב חומר הגלם הוא זול ועשוי ברמה ירודה מאוד. שימוש בסמים שכאלה הוא עניין של מזל – יכול מאוד להיות שלאחר השימוש בסמים יופיעו התקפים פסיכויטיים כאלה ואחרים ויעלמו כל-עומת שבא, ובמקרים אחרים הסמים האלה ישמשו כטריגר להתפרצות מחלות נפש שונות. ניתן לראות בני נוער, הסובלים כמו שאמרתי מהתקפים פסיכויטיים, ירידה בריבוי, בלבול, תחושת רדיפה והמגוון רחב. על ההורים לשים לב ולברוק היטב לאן ילדיהם הולכים ועם מי, שכן, מספיק קה התנסות אחת שיכולה, ואנו גם רואים זאת, להוביל לנוק בלתי הפיך. מדינת ישראל אמנם הכריזה מלחמה על התופעה ההולכת וגוברת, ולפני כשלושה חודשים אף אישרה ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של כנסת ישראל צו שיטנה את פקודת הסמים המסוכנים במטרה להילחם בתופעה "סמי הפיצוציות". במסגרת הצו החדש שעתידי להיכנס לתוקף בימים הקרובים, סמים ממשפחת הקנבינואידים הסינתטיים – מבטון, נייס גאי, חגיגת ועוד – ייאסרו למכירה ולמעשה יוצאו אל מחוץ לחוק. אך עם זאת, הדרך למיגור התופעה עדיין ארוכה.

מיקי אריאלי, ראש אגף אכיפה ופיקוח במשרד הבריאות, אמר בדיון בכנסת: "סמי הפיצוציות חזקים עד פי 40 מהשיש. אלה חומרים סינתטיים מסין שהייצור שלהם נעשה בתנאים מחפירים ולא מפוקחים". יו"ר הוועדה, ח"כ חיים כץ, אמר: "הגיע הזמן להיות יצירתיים ולנצח במאבק הזה. לא ניתן עוד שיסממו את בני הנוער שלנו ברישיון. במקום שאנחנו נדרוף אחרי העבריינים שמשחיתים את הנוער, הגיע הזמן שכל חומר הנמכר יעבור אישור מראש ולא בדיעבד". *

השכיחים, קרי חשיש, מריחואנה, קריסטל, הרואין ועוד זינק במאות אחוזים בשנתיים האחרונות, מעברות סמים מאולתרות החלו לצוץ ושטפו את רחובות הארץ במה שמכונה סמי הפיצוציות: מיסטר נייס גאי, עץ לבנוני, שחור, מבסוטון, יונה לבנה ועוד כהנה וכהנה נגזרות – כולם מתאספים תחת המטרייה של תחליפי סמים סינתטיים. אחת הבעיות היא שכמובן אין פיקוח על הייצור, ולרוב מוכנסים בתחליפים אלה רעלים וכימיקלים שונים שהשפעתם פוגעת אנושות הן בטווח הקצר והן בטווח הארוך. רק בשנה החולפת התאשפזו עשרות רבות של נערים בבתי חולים לבריאות הנפש כאשר הם סובלים מהזיות, תפקוד לקוי, ירידה בריבוי, צריבות בחלקים שונים בגוף ועוד. מעבר לכך, השימוש בתחליפים אלה עלול ואף מוביל להפרעות נפשיות.

"כבר דיברנו על זה בעבר", מסבירה ח', "אנחנו לא עושים זאת כל השנה, אבל נרמה לי שמגיע לנו רגע של פורקן לפני החזרה ללימודים או הגיוס לצבא. השימוש במה שאתה מכנה תחליפי סמים נובע מהי עובדה שמאוד קשה למצוא חשיש בסביבה שלנו ואם כבר מוצאים אז זה נורא יקר, ואת הנייס גאי אפשר למצוא כמעט בכל מקום. את הגז מצתים הראה לנו חבר מבית שאן, ומכיוון שזה זמין וגם אף אחד לא שואל יותר מדי שאלות – זה הפך למעין טרנד כזה של סוף שבוע".

לדברי בני הנוער, את תחליפי הסם הם רוכשים מאחד הכפרים בסביבה, ובדיוק כמו ההרואין והחשיש בזמנו, גם הנייס גאי מגיע עם שליח עד פתח הבית. גז המצתים הוא סיפור אחר לגמרי – אותו ניתן לרכוש במכלים בודדים או בקניית כמה עשרות בודדות של מצתים ללא סיכון מיותר וללא שאלות מטרידות.

אתם יודעים שניתן להתמכר הן לתחליפי הסמים והן לגז המצתים, והיו אף מקרים שהסתיימו במוות. אתם לא מופחדים? "ממש לא. מי שמעשן, מסניף או בכלל עושה סמים ועושה זאת בפחד – עדיף שלא יעשה. הסמים והאלכוהול שאתה רואה כאן מתחלקים בין כולנו, אף אחד לא לוקח איתו הביתה, וזה סך הכל פעם בשבוע. אנחנו מחפשים ראש טוב ולא משתגעים תוך כדי מעשה, ואנחנו גם משתדלים שלא לערבב אלכוהול וסמים יחד".

סכנת מוות

עם כל הכבוד להשתדלותה של החבורה הצעירה שלא לערבב אלכוהול וסמים יחד, די רק באחד מהמרכיבים בכדי לסיים את הביולוגיה בבית החולים, בטח ובטח אם צורכים את שניהם. כך לדוגמה, במהלך שנת 2007 קיפח את חייו ילד בן 14 מקרית ביאליק ששאף גז מצתים. בנוסף, ישנם דיווחים לא מעטים על נערים ונערות שפגנו על ידי מד"א לאחר ששתו לשוכרה וקיבלו הרעלת אלכוהול. ואם לא די בכך, שיחה קצרה עם רופאים מאירה את התופעה שבה מחלקות בתי החולים לים לבריאות הנפש מתמלאות בצעירים שעברו התקפים פסיכויטיים בשל שימוש בתחליפי סמים וסמים בכלל.

על פי נתוני מד"א מרחב כרמל לשנת 2012, הצוותים הרפואיים טיפלו ב-70 מקרים שבהם בני נוער היו מעורבים בשתיית אלכוהול מופרזת. זה דובר מד"א כרמל עפר יעקב אמר השבוע: "בבדיקה של חמש השנים האחרונות חלה עלייה של 400 אחוז במספר הקריאות בהן היו מעורבים בני נוער ואלכוהול, כך שלמעשה, כל שנה אנו נמצאים במגמת עלייה. בודדים מהנערים והנערות הוגדרו כלוקים בהרעלת אלכוהול חמורה. חשוב לציין כי הגילאים של בני הנוער נעים מגיל 13 ועד לגיל 17, כאשר היחס בין בנים לבנות שווה. בני הנוער תמיד נמצאו עם חבריהם ובסמוך

השימוש במה שאתה מכנה תחליפי סמים נובע מהעובדה שמאוד קשה למצוא חשיש בסביבה שלנו ואם כבר מוצאים אז זה נורא יקר, ואת הנייס גאי אפשר למצוא כמעט בכל מקום. את הגז מצתים הראה לנו חבר מבית שאן, ומכיוון שזה זמין וגם אף אחד לא שואל יותר מדי שאלות – זה הפך למעין טרנד כזה של סוף שבוע".

זו רק אופנה חולפת, רק לימות הקיץ. תבוא בשנה הבאה, בטוח שלא תמצא אותנו באותו המקום"